

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ Δ/ΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
& ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΗ

Ταχ. Δ/ση : Βασ. Σοφίας 15
Ταχ. Κώδικας:106 74 Αθήνα
Πληροφορίες : Σοφία Παπαδάκη,
Έλλη Σιμάτου, Γιάννης Ντινιακός,
Μαρία Παπαδημητράτου, Σοφία Γαλάνη
Τηλέφωνο : 213-1313113, -3115, -3106,
-3108, -3102
FAX: 210-3389147

Αθήνα, 22 Ιουλίου 2010

Αριθμ. Πρωτ.:
ΔΙΣΚΠΟ/Φ.8/οικ. 16752

ΠΡΟΣ:
Όπως ο Πίνακας Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: *«Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια"».*

I. Εισαγωγή.

Σας πληροφορούμε ότι δημοσιεύθηκε ο νόμος 3861/2010 (ΦΕΚ112/Α'/13-7-2010) *«Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις».*

Ο νόμος με τον οποίο εισάγεται η υποχρέωση ανάρτησης των νόμων, των κανονιστικών πράξεων και εν γένει πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δράσης. Και τούτο επειδή η ευρεία δημοσιότητα και η πρόσβαση στην πληροφορία που εξασφαλίζουν τα σύγχρονα μέσα διαδικτυακής επικοινωνίας διασφαλίζουν τη διαφάνεια της κρατικής δράσης με συνέπεια την υπευθυνότητα, την ευθύνη και τη λογοδοσία από την πλευρά των φορέων

άσκησης της δημόσιας εξουσίας και επομένως την τήρηση της νομιμότητας και την επίτευξη της χρηστής Δημόσιας Διοίκησης.

Παράλληλα, η ευρεία διαδικτυακή δημοσιότητα ενισχύει τις δυνατότητες των πολιτών να απολαύσουν και να ασκήσουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους και συγκεκριμένα: πρωτίστως το δικαίωμα πληροφόρησης, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 Α § 1 του Συντάγματος και συνακόλουθα τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα που συναρτώνται με ή και εξαρτώνται από την πληροφόρηση αυτή, όπως το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας, της συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή (άρθρο 5 § 1 Σ) αλλά και το δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας (άρθρο 5 Α § 2 Σ).

Επισημαίνεται ότι η υποχρέωση ανάρτησης των πράξεων και αποφάσεων στο Διαδίκτυο σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά το σύστημα δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή άλλες μορφές δημοσιότητας που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (όπως π.χ. ανάρτηση σε κοινοτικό κατάστημα, δημοσίευση στον τύπο).

Οι ρυθμίσεις του νέου νόμου ενισχύουν και συμπληρώνουν το σύστημα αυτό, προκειμένου η διαδικτυακή δημοσιότητα και η ανά φορέα ανάρτηση να διευκολύνει τους πολίτες στη γνώση και αναζήτηση του περιεχομένου των αναρτημένων πράξεων. Για τον λόγο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικός αριθμός πολιτών δεν είναι πλήρως εξοικειωμένος με τις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, πρέπει η οργάνωση της ανάρτησης των πράξεων και αποφάσεων και η αναζήτηση των αποφάσεων να γίνεται με τρόπο απλό, κατανοητό και εν γένει φιλικό προς τους χρήστες. Ο πολίτης πρέπει να μπορεί να αναζητεί και να προσπελαύνει στις σχετικές πληροφορίες χωρίς να απαιτούνται ιδιαίτερες γνώσεις και ικανότητες και να γνωρίζει απαραίτητα τη δομή και τις αρμοδιότητες εκάστης υπηρεσίας.

Ακριβώς για να εξασφαλισθεί η πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση πρέπει να διασφαλίζεται η ακεραιότητα και διαθεσιμότητα των κειμένων ενώ ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των κειμένων στους πολίτες με αναπηρία. Συνεπώς, πρέπει να εξεταστούν σταδιακά οι κατά περίπτωση πρόσφοροι τρόποι διάθεσης των σχετικών κειμένων και σε άτομα π.χ. με προβλήματα όρασης κλπ.

Σημειώνεται ότι η ανάρτηση πρέπει να λαμβάνει χώρα αμελλητί, δηλαδή τάχιστα και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Η αμελλητί ανάρτηση επιβάλλεται όχι απλώς για να εκπληρωθεί ο σκοπός του νόμου για έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση των πολιτών, διαφάνεια και αποτελεσματικό έλεγχο της διοικητικής δράσης αλλά και επειδή σε αρκετές περιπτώσεις πράξεων η ανάρτηση συνιστά προϋπόθεση για την εκτέλεσή τους (βλ. κατωτέρω σελ. 8).

II. Οι ρυθμίσεις του νέου νόμου.

1. Υπόχρεοι για ανάρτηση στο Διαδίκτυο.

Υπόχρεοι για την ανάρτηση στο Διαδίκτυο είναι:

- ο Πρωθυπουργός,
- το Υπουργικό Συμβούλιο και τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα, που προβλέπονται στη νομοθεσία,
- οι Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί και Υφυπουργοί,
- οι Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς συμπεριλαμβανομένων και των Γενικών Γραμματέων των Περιφερειών,
- τα όργανα διοίκησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.),
- οι Ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές,
- το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους,
- τα όργανα διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο,
- τα όργανα των φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτου και δεύτερου βαθμού.

Διευκρινίζεται και επισημαίνεται ότι:

- στους υπόχρεους για ανάρτηση συμπεριλαμβάνονται και τα όργανα εκείνα στα οποία τα ως άνω πρόσωπα και όργανα έχουν χορηγήσει εξουσιοδότηση προς υπογραφή ή έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητα.
- ως φορείς των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) πρώτου και δεύτερου βαθμού για την εφαρμογή του παρόντος νοούνται τα αιρετά όργανα των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, τα νομικά πρόσωπα και οι επιχειρήσεις αυτών.
- ως φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα νοούνται τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους καθώς και οι δημόσιες

επιχειρήσεις και οργανισμοί που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/05.

• στις Ανεξάρτητες και Ρυθμιστικές Διοικητικές Αρχές περιλαμβάνονται τόσο οι συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές (**ΑΣΕΠ, Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών, Συνήγορος του Πολίτη**) όσο και άλλες αρχές, ανεξάρτητες ή/και ρυθμιστικές, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία (π.χ. **ΕΕΤΤ, ΡΑΕ, Επιτροπή Ανταγωνισμού κλπ.**).

2. Αντικείμενο ανάρτησης.

Στο Διαδίκτυο αναρτώνται:

- Νόμοι που εκδίδονται και δημοσιεύονται κατά το Σύνταγμα,
- Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος,
  - Προεδρικά διατάγματα κανονιστικού χαρακτήρα,
  - Λοιπές πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα με εξαίρεση τις κανονιστικές πράξεις που αφορούν στην οργάνωση, διάρθρωση, σύνθεση, διάταξη, εφοδιασμό και εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας καθώς και κάθε άλλη πράξη, η δημοσιοποίηση της οποίας προκαλεί βλάβη στην εθνική άμυνα και ασφάλεια της χώρας. Είναι προφανές ότι στην εξαίρεση αυτή υπόκεινται και οι πράξεις που αφορούν το Λιμενικό και Πυροσβεστικό Σώμα, καθώς και την Ελληνική Αστυνομία,
    - Ερμηνευτικές εγκύκλιοι και εγκύκλιοι για την εφαρμογή της νομοθεσίας,
    - Οι προϋπολογισμοί, απολογισμοί, ισολογισμοί και οι επιμέρους δαπάνες Υπουργείων, κεντρικών και περιφερειακών δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών αρχών, καθόσον η διαφάνεια των δαπανών, του προϋπολογισμού και της εκτέλεσής του είναι κρίσιμο εργαλείο αποτελεσματικότητας και ελέγχου,
    - Πράξεις διορισμού μονομελών οργάνων και συγκρότησης συλλογικών οργάνων διοίκησης των φορέων του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού καθώς και οι τροποποιήσεις αυτών.

Επίσης, πράξεις διορισμού, αποδοχής παραίτησης, αντικατάστασης ή παύσης Γενικών Γραμματέων Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων, μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης φορέων του

Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, δεδομένου ότι η δημοσιοποίηση των πράξεων αυτής της κατηγορίας αποσκοπεί στη διασφάλιση της ανοιχτής διακυβέρνησης.

➤ Πράξεις συγκρότησης αμειβόμενων ή μη επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας, ανεξαρτήτως αν τα μέλη τους αμείβονται ή όχι. Διευκρινίζεται ότι δεν αναρτώνται οι αποφάσεις συγκρότησης Επιτροπών οι οποίες, βάσει ειδικών διατάξεων ή για προφανείς λόγους διασφάλισης του κύρους και της αξιοπιστίας σχετικών ενεργειών δεν δημοσιεύονται με οποιοδήποτε τρόπο (π.χ. αποφάσεις συγκρότησης Επιτροπών Διενέργειας Διαγωνισμών του ΑΣΕΠ).

Ομοίως, πράξεις καθορισμού των αμοιβών και αποζημιώσεων των μελών μονομελών και συλλογικών οργάνων διοίκησης, μελών επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας, ώστε να υπάρχει διαφάνεια τόσο ως προς τη δράση της διοίκησης όσο και ως προς το κόστος που συνεπάγεται για τον προϋπολογισμό η συγκρότηση και λειτουργία αυτών των επιτροπών.

➤ Προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων με διαγωνισμό ή με επιλογή, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προκηρύξεις για επιλογή και πλήρωση θέσεων διευθυντικών στελεχών των ΝΠΔΔ, φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και οι προκηρύξεις εξετάσεων υποψηφίων δικηγόρων, συμβολαιογράφων και αμίσθων υποθηκοφυλάκων,

➤ Προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων διδακτικού ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ) του πανεπιστημιακού τομέα και του εκπαιδευτικού προσωπικού (Ε.Π.) του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης,

➤ Πίνακες επιτυχόντων, διοριστέων και επιλαχόντων των προκηρύξεων επιλογής προσωπικού, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευσή τους προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία,

➤ Περιλήψεις πράξεων διορισμού, μετάταξης, διαθεσιμότητας, αποδοχής παραίτησης, λύσης της υπαλληλικής σχέσης ή υποβιβασμού υπαλλήλων, μόνιμων και μετακλητών, και διευθυντικών στελεχών του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού καθώς και αντιστοίχων πράξεων που αφορούν δημόσιους λειτουργούς, των οποίων η δημοσίευση απαιτείται κατά την κείμενη νομοθεσία, και περιλήψεις πράξεων διορισμού και συμβάσεων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ή συμβάσεων έργου στο

Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

➤ Το σύνολο των συμβάσεων και των πράξεων που αναφέρονται σε αναπτυξιακούς νόμους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι πράξεις υπαγωγής επενδύσεων σε διατάξεις αναπτυξιακών νόμων και οι αποφάσεις έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων,

➤ Περιλήψεις διακηρύξεων, αποφάσεις και πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

➤ Πράξεις αποδοχής δωρεών στο Ελληνικό Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ, σε φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή σε φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και συμβάσεις πολιτιστικών χορηγιών του ν. 3525/2007 (ΦΕΚ 16 Α'),

➤ Πράξεις δωρεών, επιχορηγήσεων, παραχώρησης χρήσης περιουσιακών στοιχείων από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους φορείς των ΟΤΑ ή φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε φυσικά πρόσωπα, σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, με σκοπό το δημόσιο έλεγχο της διαχείρισης και την προστασία της δημόσιας περιουσίας,

➤ Τον έλεγχο της διαχείρισης και την προστασία της δημόσιας περιουσίας εξυπηρετεί και η δημοσιοποίηση των πράξεων: α) παραχώρησης δημόσιων και δημοτικών κτημάτων, καθορισμού χρήσης γης παραχωρούμενου δημόσιου κτήματος, αλλαγής χρήσης γης κοινόχρηστου κτήματος, β) καθορισμού εθνικών δρυμών, δασών και δασικών εκτάσεων, γ) χαρακτηρισμού εκτάσεων ως αναδασωτέων, δ) καθορισμού αιγιαλού, παραλίας, λιμνών, ποταμών, ρεμάτων και χειμάρρων, ε) καθορισμού βιομηχανικών ζωνών, στ) καθορισμού λατομικών ζωνών, ζ) σύνταξης και έγκρισης πολεοδομικών μελετών και Γενικού Πολεοδομικού σχεδίου, έγκρισης και τροποποίησης χωροταξικών και ρυμοτομικών σχεδίων, προσδιορισμού ή τροποποίησης ορίων οικισμού και έγκρισης της μεταφοράς αυτού, η) σύνταξης και έγκρισης Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), θ) καθορισμού και τροποποίησης όρων δόμησης, ι) χορήγησης, αναστολής χορήγησης, τροποποίησης οικοδομικών αδειών, ια) χωροθέτησης, ιβ) καθορισμού αρχαιολογικών χώρων, ιγ) χαρακτηρισμών και αποχαρακτηρισμών κτιρίων ως διατηρητέων. Αναρτώνται επίσης οι πράξεις ανάκλησης και ακύρωσης των παραπάνω πράξεων,

➤ Οι γνωμοδοτήσεις και τα πρακτικά γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με σχετική αναφορά εκείνων, οι οποίες έχουν γίνει δεκτές από τον οικείο Υπουργό,

- Οι πράξεις και γνωμοδοτήσεις των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών διοικητικών αρχών, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία,
- Ατομικές διοικητικές πράξεις, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου.

Η διαφάνεια ως προς τους όρους λειτουργίας της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικής παροχής υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις υπηρετείται και από τη ρύθμιση του άρθρου 8, σύμφωνα με την οποία υπηρεσίες και φορείς του δημοσίου, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, καθώς και οι φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού οφείλουν να αναρτούν στο δικτυακό τόπο τους το οργανόγραμμα και τη διάρθρωση των υπηρεσιών και μονάδων, την περιγραφή των αρμοδιοτήτων και των οργανικών θέσεων, καθώς και τα ονόματα, τις ιδιότητες και τα πρόσφορα στοιχεία επικοινωνίας των υπηρετούντων σε αυτούς τους φορείς με οποιαδήποτε μορφή ή σχέση εργασίας και απασχόλησης.

3. Δικτυακοί Τόποι Ανάρτησης.

Σύμφωνα με το νόμο οι Δικτυακοί τόποι ανάρτησης έχουν ως ακολούθως:

- Οι νόμοι και τα προεδρικά διατάγματα αναρτώνται στο Δικτυακό τόπο που διατηρούν τα αρμόδια υπουργεία.
- Οι πράξεις του Πρωθυπουργού και του Υπουργικού Συμβουλίου αναρτώνται στο Δικτυακό τόπο του Γραφείου Πρωθυπουργού και της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης.
- Οι πράξεις των Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων και των οργάνων στα οποία έχει χορηγηθεί εξουσιοδότηση υπογραφής ή έχει μεταβιβαστεί αρμοδιότητα αναρτώνται στο Δικτυακό τόπο έκαστου Υπουργείου.
- Οι πράξεις των οργάνων διοίκησης των ΝΠΔΔ, των οργάνων διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών αρχών και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού αναρτώνται στους κατά περίπτωση οικείους Δικτυακούς τόπους.

Για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή του νόμου, οι αναρτητέες πράξεις της παραγράφου 2 της παρούσας εγκυκλίου αναρτώνται από την ΟΔΕ κάθε υπόχρεου φορέα (βλ. παρακάτω) **απευθείας** σε κεντρική ιστοσελίδα του

Εθνικού Τυπογραφείου που έχει αναπτυχθεί για το σκοπό αυτό. Σύμφωνα με το σχεδιασμό της διαδικτυακής αυτής εφαρμογής στο Εθνικό Τυπογραφείο, οι αναρτητέες πράξεις, επιπλέον, θα αναρτώνται **αυτομάτως** και σε διαδικτυακό τόπο ειδικού σκοπού κάθε φορέα, της μορφής <http://xxxxx.diavgeia.gov.gr>, ο οποίος σχεδιάζεται κεντρικά, χωρίς απαίτηση για οποιαδήποτε σχετική δραστηριοποίηση του κάθε φορέα.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση συναρμοδιότητας η πράξη αναρτάται με μέριμνα των συναρμοδίων σε όλους τους αντίστοιχους Δικτυακούς τόπους.

4. Ισχύς των πράξεων που αναρτώνται στο Διαδίκτυο.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 του νόμου αυτού όταν οι πράξεις που κατά το νόμο 3861/2010 αναρτώνται στο Διαδίκτυο (βλ. ανωτέρω παρ. 2) δημοσιεύονται κατά νόμο και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τότε η ισχύς τους αρχίζει από τη δημοσίευσή τους στο φύλλο της ΕΤΚ, εκτός αν στο νόμο ή στη δημοσιευθείσα πράξη ορίζεται διαφορετική έναρξη ισχύος.

Επομένως, στην περίπτωση αυτή η ανάρτηση των εν λόγω πράξεων στο διαδίκτυο ουδόλως διαφοροποιεί και επηρεάζει το χρόνο έναρξης της ισχύος τους. Απλώς η ανάρτησή τους στο Διαδίκτυο συμβάλλει στην περαιτέρω δημοσιοποίησή τους στο πλαίσιο της διαφάνειας που πρέπει να διέπει και να χαρακτηρίζει τις ενέργειες των αρμοδίων οργάνων και φορέων.

Όταν, όμως, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τις αναρτώμενες στο Διαδίκτυο πράξεις **δεν προβλέπεται δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η μη ανάρτησή τους συνεπάγεται αδυναμία εκτέλεσής τους**. Τούτο σημαίνει ότι στην περίπτωση αυτή η εκτελεστότητα της συγκεκριμένης πράξης συναρτάται άμεσα με την ανάρτησή της στο Διαδίκτυο, αφού η ανάρτηση ανάγεται σε όρο εκτέλεσης της πράξης.

Ωστόσο, σύμφωνα με ρητή διάταξη του νόμου (άρθρο 4 παρ. 3) από την αναγωγή της ανάρτησης σε όρο της εκτελεστότητας δεν θίγονται οι δικονομικές διατάξεις για την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων (προθεσμίες άσκησης κλπ.) καθώς και διοικητικών προσφυγών. Και τούτο, προκειμένου να μην περιοριστούν τα δικαιώματα των ατόμων και κυρίως το δικαίωμα έννομης προστασίας (άρθρο 20 § 1 Σ).

Περαιτέρω, σε περίπτωση που το κείμενο της κατά νόμο δημοσιευμένης πράξης δεν ταυτίζεται με το αντίστοιχο κείμενο που είναι αναρτημένο στον οικείο Δικτυακό τόπο, ισχύει το κείμενο που έχει κατά νόμο δημοσιευθεί.

Ως προς τις πράξεις που δεν δημοσιεύονται με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, στην περίπτωση που υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου που αναρτήθηκε και του κειμένου της πράξης, ισχύει το τελευταίο.

Οι αναγκαίες διορθώσεις στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στον οικείο δικτυακό τόπο, σε κάθε περίπτωση, γίνονται αμελλητί με ευθύνη του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη.

5. Περιορισμοί στην ανάρτηση των πράξεων στο Διαδίκτυο.

Καθώς η ανάρτηση στο Διαδίκτυο πράξεων που περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σχετική νομοθεσία και συγκεκριμένα οι ρυθμίσεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α΄) για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Λόγω της φύσης των δεδομένων και της ευρύτατης δημοσιότητας που συνεπάγεται η διαδικτυακή δημοσιότητα ο ν. 3861/2010 απαγορεύει ρητά την ανάρτηση πράξεων στις οποίες αναφέρονται ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως ορίζονται στην οικεία νομοθεσία. Συγκεκριμένα σύμφωνα με το ισχύον άρθρο 2β του ν. 2472/1997 ευαίσθητα δεδομένα είναι «τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές δίωξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων».

Για τους αντίστοιχους λόγους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα κρατικά απόρρητα, οι κανόνες πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας και εν γένει τα απόρρητα που προβλέπονται από το νόμο.

Καθώς πρόκειται για περιορισμούς της ανάρτησης, θα πρέπει να εφαρμόζονται με συνέπεια αλλά και φειδώ. Η μη ανάρτηση με επίκληση των περιορισμών αυτών θα πρέπει να αιτιολογείται. Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να γίνεται προσχηματική, υπερβολική ή καταχρηστική επίκληση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ή των απορρήτων για να περιορίζεται δραστικά η δημοσιότητα.

6. Διαδικασία ανάρτησης των πράξεων στο Διαδίκτυο.

Η εφαρμογή της διαδικασίας ανάρτησης δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση τη σύσταση νέων οργανικών μονάδων στους υπόχρεους φορείς ή όργανα ή την πρόσληψη νέου προσωπικού **ειδικά για το σκοπό αυτό**. Κατά συνέπεια, η διαδικασία ανάρτησης θα πραγματοποιείται από τους υπόχρεους **στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από τις ισχύουσες οργανικές διατάξεις οργανωτικής δομής και λειτουργίας των υπηρεσιών τους και με το υπάρχον προσωπικό.**

Συγκεκριμένα, η εφαρμογή της ανάρτησης των πράξεων στο Διαδίκτυο συνδέεται πρωτίστως με τη διαπίστωση ότι μία πράξη είναι αναρτητέα σύμφωνα με το νόμο. Για το σκοπό αυτό, ο συντάκτης κάθε πράξης με βάση τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 4 του νόμου αυτού προβαίνει στο χαρακτηρισμό της πράξης ως «αναρτητέας στο διαδίκτυο» επί του σχεδίου του εγγράφου της.

Εν συνεχεία, εφόσον δεν υπάρξει τυχόν διαφοροποίηση του χαρακτηρισμού της πράξης ως «αναρτητέας» από τα υπερκείμενα σ' αυτόν όργανα της ιεραρχίας, μετά την ολοκλήρωση της έκδοσής της, ο συντάκτης της τη διαβιβάζει **αμελλητί για ανάρτηση** στην Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) που λειτουργεί για το σκοπό αυτό στον οικείο φορέα ή όργανο.

Ειδικότερα, η διαβίβαση της προς ανάρτηση πράξης στην οικεία ΟΔΕ πραγματοποιείται από τον αρμόδιο υπάλληλο/συντάκτη του εγγράφου, ως εξής:

➤ Για τα νομοθετήματα, τις κανονιστικές πράξεις και τις λοιπές πράξεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως **ευθύς μόλις λάβει γνώση του κωδικού αριθμού δημοσίευσης από το Εθνικό Τυπογραφείο.**

➤ Για τις πράξεις που δημοσιεύονται με άλλο τρόπο, π.χ. με ανάρτηση στο Κατάστημα της οικείας Υπηρεσίας, **από την ανάρτησή τους στο Κατάστημα.**

➤ Για τις λοιπές πράξεις που δεν δημοσιεύονται, **ταυτόχρονα με τη διεκπεραίωσή τους από την οικεία υπηρεσία πρωτοκόλλου ή Γραμματείας.**

Η αποστολή των αναρτητέων πράξεων προς την ΟΔΕ λαμβάνει χώρα με ηλεκτρονικά μέσα.

Επισημαίνεται ότι η παράβαση της υποχρέωσης για ανάρτηση στο Διαδίκτυο συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Υ.Κ. (άρθρο 107, περ. ε και στ του ν. 3528/2007).

Ειδικότερα, όσον αφορά την Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ), που προβλέπεται από το ν. 3861/2010, επισημαίνεται ότι συνιστάται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις σε κάθε φορέα ή όργανο που είναι υπόχρεο για ανάρτηση στο Διαδίκτυο και έχει ως αντικείμενο την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανάρτησης νόμων και πράξεων στο Διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, η εκάστοτε ΟΔΕ είναι αρμόδια κυρίως για την:

- Πρόσβαση και χρήση του συστήματος ανάρτησης.
- Ανάρτηση και κατηγοριοποίηση του αναρτώμενου υλικού στο διαδικτυακό τόπο ειδικού σκοπού, ανάλογα με το περιεχόμενό του και κυρίως η μέριμνα για τη διασφάλιση της επιλογής και προσθήκης των κατάλληλων θεματικών ενοτήτων.

Επίσης, η ΟΔΕ, για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη πραγματοποίηση του έργου της, μπορεί να συλλέγει και να αξιοποιεί τα σχόλια, τις ιδέες και προτάσεις που θα καταθέτουν οι πολίτες αναφορικώς με τη λειτουργία του Διαδικτυακού τόπου ανάρτησης.

Η ΟΔΕ στελεχώνεται από υπαλλήλους του οικείου φορέα οι οποίοι διαθέτουν κατάλληλες διοικητικές και τεχνικές γνώσεις και εκδηλώσουν ενδιαφέρον για τη συμμετοχή τους σε αυτή, ύστερα από πρόσκληση της υπηρεσίας. Ειδικά για τα Υπουργεία, η πρόσκληση για στελέχωση των ΟΔΕ αναρτάται στο <http://opengov.gr/>. Σε περίπτωση που δεν υπάρξει ενδιαφέρον συμμετοχής, εντός ευλόγου χρόνου και σε κάθε περίπτωση στον προβλεπόμενο από το νόμο χρόνο, η οικεία υπηρεσία προβαίνει με πρωτοβουλία της στη συγκρότηση αυτής.

Σημειώνεται ότι τα μέλη των ΟΔΕ θα λάβουν ειδική εκπαίδευση για το έργο τους, η οποία θα πραγματοποιηθεί με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Οι εν λόγω Ομάδες Διοίκησης Έργου για όλους τους υπόχρεους φορείς πρέπει να συγκροτηθούν εντός μηνός από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, δηλ. **μέχρι 13 Αυγούστου 2010**, με εξαίρεση του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, στους οποίους οι Ομάδες αυτές πρέπει να συγκροτηθούν τριάντα (30) ημέρες πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου, δηλ. **μέχρι 15 Φεβρουαρίου 2011**.

Ειδικά, στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης θα πραγματοποιηθεί πιλοτική εφαρμογή της ανάρτησης, με σύσταση και λειτουργία ΟΔΕ πριν από την προαναφερθείσα ημερομηνία, με σκοπό η εμπειρία και οι γνώσεις που θα αποκτηθούν στο διάστημα αυτό να γνωστοποιηθούν στις λοιπές ΟΔΕ όταν λειτουργήσουν και να συμβάλουν τόσο στη διευκόλυνση του έργου τους όσο και στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ανάρτησης.

Διευκρινίζεται ότι στα μέλη των ΟΔΕ σύμφωνα με ρητή αναφορά του νόμου, δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση.

Σε κάθε υπόχρεο φορέα για ανάρτηση, τηρείται αρχείο των νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, πράξεων και αποφάσεων που αναρτώνται αυτομάτως στον οικείο διαδικτυακό τόπο ειδικού σκοπού, όπως προαναφέρθηκε στην Ενότητα 3. Κεντρικό αρχείο αυτών δημιουργείται και τηρείται στο Εθνικό Τυπογραφείο, στο οποίο αναρτώνται, από την οικεία ΟΔΕ, οι προς ανάρτηση πράξεις κάθε υπόχρεου φορέα ή οργάνου. Είναι αυτονόητο ότι τα αρχεία αυτά είναι προσιτά σε κάθε ενδιαφερόμενο και με ηλεκτρονικά μέσα.

7. Δωρεάν πρόσβαση στα τεύχη της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Η δημοσιότητα και η διαφάνεια ενισχύονται περαιτέρω καθώς καθιερώνεται πλέον η δωρεάν πρόσβαση στο περιεχόμενο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Και τούτο επειδή η πρόσβαση στην πληροφόρηση και πιο συγκεκριμένα στα κανονιστικά και άλλα κείμενα που ο νομοθέτης έχει κρίνει ως δημοσιευτέα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστά συνταγματικό δικαίωμα, η απόλαυση του οποίου δεν επιτρέπεται να εξαρτάται από την επιβολή και καταβολή αντιτίμου ή συνδρομής (άρθρο 7 του νόμου).

III. Ενέργειες των Υπηρεσιών.

Οι Υπηρεσίες για την εφαρμογή του νόμου αυτού οφείλουν να προβούν στις ακόλουθες ενέργειες:

α) στη σύσταση της Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ), η οποία προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 6 του νόμου, εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος εφαρμογής του νόμου αυτού.

β) Αμέσως μετά τη σύσταση της Ομάδας Διοίκησης Έργου οφείλουν να ενημερώσουν την ΟΔΕ του ΥΠΕΣΑΗΔ για τη σύνθεσή της (Όνομα, Επώνυμο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κάθε μέλους), προκειμένου τα μέλη των ΟΔΕ να ειδοποιηθούν έγκαιρα για την εκπαίδευση που θα λάβουν και για λοιπή απαιτούμενη πληροφόρηση. Για το σκοπό αυτό απαιτείται να καταχωρήσουν τα στοιχεία των μελών της ΟΔΕ σε κεντρική διαδικτυακή εφαρμογή που θα λειτουργήσει στο διαδικτυακό τόπο <http://diavgeia.gov.gr> και να ενημερώσουν το προσωπικό τους για τον παραπάνω διαδικτυακό τόπο, από όπου θα μπορούν να αντλούν χρήσιμη πληροφόρηση για το ν.3861/2010.

IV. Χρόνος Εφαρμογής.

Οι υπόχρεοι φορείς οφείλουν να εφαρμόσουν τις διατάξεις του νέου νόμου, ως ακολούθως:

α) σε ό,τι αφορά πράξεις του Πρωθυπουργού, του Υπουργικού Συμβουλίου και των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, των Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και των οργάνων, στα οποία τα ως άνω όργανα έχουν χορηγήσει εξουσιοδότηση υπογραφής ή μεταβιβάσει αρμοδιότητα, **από την 1η Οκτωβρίου 2010.**

β) σε ό,τι αφορά πράξεις των οργάνων διοίκησης των ΝΠΔΔ, των οργάνων διοίκησης των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ανεξαρτήτων και ρυθμιστικών αρχών και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, **από την 1η Νοεμβρίου 2010.**

γ) σε ό,τι αφορά αποφάσεις και πράξεις των φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, **από την 15η Μαρτίου 2011.**

δ) σε ό,τι αφορά στη διάθεση των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως από το Εθνικό Τυπογραφείο, **από τη δημοσίευση του νόμου αυτού (13-7-2010).**

ε) Τέλος, σε ό,τι αφορά στην ανάρτηση του οργανογράμματός τους καθώς και της διάθρωσης των υπηρεσιών και μονάδων, της περιγραφής των αρμοδιοτήτων και των οργανικών θέσεων καθώς και των ονομάτων, των ιδιοτήτων και των στοιχείων επικοινωνίας των υπηρετούντων σε αυτούς, με οποιαδήποτε μορφή ή σχέση εργασίας και απασχόλησης, **ανάλογα με τα οριζόμενα στις κατά τα ανωτέρω περιπτώσεις α - γ.**

Οι **Διευθύνσεις Διοικητικού των Υπουργείων** παρακαλούνται να γνωστοποιήσουν την εγκύκλιο σε όλους τους φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που εποπτεύουν.

Επίσης, οι **Διευθύνσεις Διοίκησης των Περιφερειών** παρακαλούνται να γνωστοποιήσουν την εγκύκλιο αυτή σε όλους τους φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που εποπτεύουν συμπεριλαμβανομένων και των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού της περιοχής τους.

Σας γνωρίζουμε ότι η εγκύκλιος έχει καταχωρηθεί στο Δικτυακό τόπο της Υπηρεσίας μας -www.gspa.gr- , στη διαδρομή: **Δημόσια Διοίκηση/ Σχέσεις Κράτους-Πολίτη**.

Η Διεύθυνση Σχέσεων Κράτους - Πολίτη της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης παραμένει στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία και παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:
(με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο)

1. Γραφείο κ. Πρωθυπουργού
2. Όλα τα Υπουργεία
  - Γραφεία κ. κ. Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών
  - Γραφεία κ.κ. Γενικών και Ειδικών Γραμματέων
  - Διευθύνσεις Διοικητικού
3. Όλες τις Περιφέρειες της Χώρας
  - Διευθύνσεις Διοίκησης
4. Αρχή Προστασίας Δεδομένων
Προσωπικού Χαρακτήρα
Κηφισίας 1-3
Τ.Κ. 115 23, Αθήνα.
5. Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης
Αμερικής 5
Τ.Κ. 105 64, Αθήνα.
6. Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου
των Επικοινωνιών
Ιερού Λόχου 6
Τ.Κ. 151 24, Μαρούσι.
7. Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής
Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)
Πουλίου 6 & Λεωφ. Αλεξάνδρας
Τ.Κ. 115 23, Αθήνα.
8. Συνήγορος του Πολίτη
Χατζηγιάννη Μέξη 5
Τ.Κ. 115 28, Αθήνα.
9. Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών
& Ταχυδρομείων
Κηφισίας 60
Τ.Κ. 151 25, Αθήνα.
10. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας
Πανεπιστημίου 69 & Αιόλου
Τ.Κ. 105 64, Αθήνα.
11. Επιτροπή Ανταγωνισμού
Πλ. Κάνιγγος
Τ.Κ. 101 81, Αθήνα.

12. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Ακαδημίας 68 & Χ. Τρικούπη

Τ.Κ. 106 78, Αθήνα.

13. Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης

Κηφισίας 1-3 & Αλεξάνδρας

Τ.Κ. 115 23, Αθήνα.

14. Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών

Δημόσιας Διοίκησης

Λ. Συγγρού 60

Τ.Κ. 117 42, Αθήνα.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Πολιτικό Γραφείο κ. Υπουργού

2. Πολιτικά Γραφεία κ.κ. Υφυπουργών

3. Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων

4. Γραφεία κ.κ. Γεν. Διευθυντ(ρι)ών

5. Γραφεία κ.κ. Διευθυντ(ρι)ών

6. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων.

(αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση

paranikg@ypes.gov.gr με την παράκληση για τη δημοσίευση του παρόντος

στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας μας στη διαδρομή Δημόσια Διοίκηση/ Σχέσεις Κράτους-Πολίτη).